

ภาคผนวก

นวนิยายเรื่องนี้อ้างอิงถึงภาพเขียนต่างๆ โดยนำองค์ประกอบบางประการในภาพมาเปรียบเทียบกับตัวละครในด้านรูปร่างลักษณะหรือในด้านเนื้อหา ยิ่งไปกว่านั้น แม้แต่การตั้งชื่อเรื่อง ผู้แต่งก็ยังได้รับแรงบันดาลใจมาจากภาพเขียนภาพหนึ่ง ภาพเขียนที่ถูกกล่าวถึงในเรื่องมีดังต่อไปนี้

ภาพเขียนที่ 1

La Dentellière (ค.ศ.1669 - ค.ศ.1670) เป็นภาพเขียนในศตวรรษที่ 17 ของจิตรกรชาวดัตช์ Johannes Vermeer (1632 – 1675) ซึ่งจัดได้ว่าอยู่ในกลุ่ม école picturale hollandaise ที่สร้างสรรค์ผลงานจากความเป็นจริงในชีวิตประจำวันรอบๆ ตัวอันเรียบง่ายและสงบสุข (Monsel, 1996, p.1556)

บรรยากาศในภาพเขียนของ Vermeer นั้นแทบจะเหมือนกันหมดทุกภาพ เป็นห้องที่จัดเป็นระเบียบและเงียบสงบ หรือเป็นห้องครัวที่แสงส่องเข้ามาอย่างมีชีวิตชีวา หรือเป็นมุมสบายในห้องทำงานศิลปะ ตัวละครในภาพก็จะมีลักษณะคล้ายคลึงกับบ้านที่อาศัย โดยจะเป็นหญิงสาวที่มีท่าทางสง่างามและกำลังทำกิจวัตรประจำวัน หรือไม่ก็เป็นสุภาพบุรุษผู้สงบเสถียร ตัวละครทุกตัวจะสงบนิ่งและสะท้อนความสุขสงบออกมาจากท่าทางในกิจวัตรประจำวันและออกมาจากชีวิตอันเรียบง่ายแบบเดียวกันเสมอ (Monsel, 1996, p.1558)

Vermeer จะเน้นความสมจริงทั้งในด้านของแสงและเนื้อเรื่อง เขาใช้แสงและสีได้อย่างลงตัว การจัดวางองค์ประกอบเป็นไปในแบบฉบับเฉพาะ เนื้อหาในภาพเต็มไปด้วยความเรียบง่าย มีแสงอาบอ้อมไปทั่วทั้งภาพ งานทุกชิ้นของเขาจะแสดงออกถึงความรู้สึกสงบนิ่ง มั่นคง และสื่อถึงจิตวิญญาณภายใน สำหรับภาพที่เป็นฉากภายในบ้านจะมีแสงส่องเข้ามาทางหน้าต่างทางด้านข้าง ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจาก Caravaggio แต่แสงของ Vermeer จะใช้สร้างรูปทรงเป็นหลักสำคัญ เขาใช้แสงเป็นเครื่องมือในการแสดงรูปลักษณะภายนอกของจิตวิญญาณภายใน และเน้นความสำคัญของการจัดภาพโดยให้รูปทรงต่างๆ สัมพันธ์กันด้วยดี อีกทั้งยังให้สีที่เตะตาแต่ไม่ดูสดใสและสวยงาม ปัจจุบันภาพนี้จัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑสถานลูฟร์ กรุงปารีส

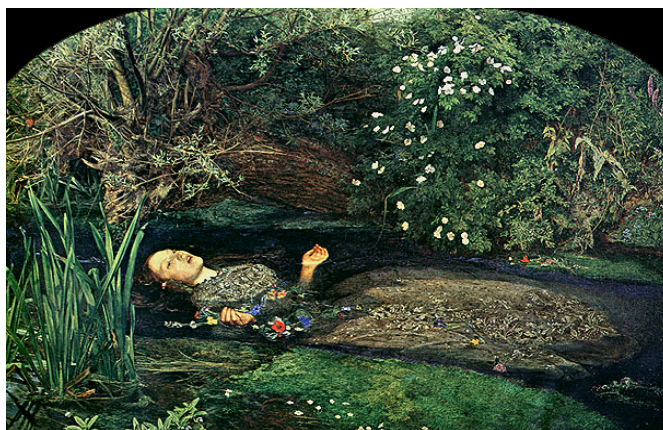
ภาพเขียนที่ 2

ภาพต่อมาคือ Suzanne au bain (1939) เป็นภาพที่บรรยายฉากชู้ชานกำลังอาบน้ำน้ำนี้มีผู้วาดหลายคนด้วยกัน อาทิ Hayer Henner และ Moreau ซึ่งในที่นี่ผู้แปลได้ยกภาพของจิตรกรชาวฝรั่งเศส Chassériau ซึ่งแนวภาพเขียนของเขาจะอ้างอิงถึงฉากที่อยู่ในเรื่องเล่า ดังเช่น คัมภีร์ไบเบิล เป็นต้น

ชู้ชานเป็นตัวละครในคัมภีร์ไบเบิล ฉบับพระคัมภีร์เก่า (Ancien Testament) ชู้ชานเป็นหญิงสาวที่งดงามมากคนหนึ่ง และยังเป็นตัวแทนของสาวพรหมจรรย์ที่บริสุทธิ์ ผุดผ่อง วันหนึ่ง ในขณะที่เธออาบน้ำอยู่ในสวนได้มีชายแก่สองคนมาแอบมองโดยที่เธอไม่รู้ตัว เมื่อชายแก่ทั้งสองเผล่ออกมา ชู้ชานก็ตะโกนร้องเรียกคนรับใช้ พวกเขาจึงกล่าวหาว่าเธอมีชู้กับชายคนหนึ่งและตัดสินประหารชีวิต เนื่องจากว่าทั้งคู่เป็นผู้พิพากษาในศาลทางศาสนา แต่ชายหนุ่มที่ชื่อดาเนียลมาช่วยชีวิตเธอไว้โดยแยกสอบสวนชายแก่ทั้งสองซึ่งให้การไม่ตรงกัน ในที่สุดทั้งคู่จึงถูกลงโทษตัดสินประหารชีวิตแทนเธอ

ภาพเขียนที่ 3

ภาพเขียน “Ophelia” หรือ “Ophélie” (1851-1852) เป็นผลงานของจิตรกรชาวอังกฤษ John Everett Millais (1829-1896) อันที่จริงภาพของโอฟีเลียนั้นมีหลายเวอร์ชันด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นของ Delacroix Hughes หรือ Cabanel ซึ่งล้วนได้แรงบันดาลใจมาจากบทละครโศกนาฏกรรมเรื่องแฮมเล็ตของเชกสเปียร์ ผู้แปลยกภาพนี้มาเพราะเป็นภาพที่มีชื่อเสียงและสอดคล้องกับเนื้อหาในเรื่อง

Ophelia ของ Millais จิตรกรจะเป็นผู้กำหนดฉากมากกว่าที่จะวาดตามเนื้อเรื่อง ส่วนการแบ่งพื้นที่ระหว่างโอฟีเลียกับรายละเอียดทั่วไป เขาก็ใส่ใจที่จะลดทอนโอฟีเลียให้เป็นวัตถุชิ้นหนึ่ง ภาพวาดของเขามีพื้นผิวที่หยาบกระด้าง มุมมองแบนราบ และใช้สีสว่างน้อยๆ ซึ่งดูแตกต่างกับภาพการตายของผู้หญิงเป็นอย่างมาก (Coyle, 1993, p. 121) นอกจากนี้ดอกไม้บนนาขนิດในภาพยังสื่อความหมายต่างๆ กัน เช่น ดอกแพนซีหมายถึงความรักที่ไม่สมหวัง ดอกป๊อปปี้หมายถึงการหลับใหลและความตาย ดอกเดซี่หมายถึงความบริสุทธิ์ เป็นต้น

บทละครเรื่องนี้เปิดฉากด้วยการที่วิญญาณของกษัตริย์แฮมเล็ตมาบอกให้เจ้าชายแฮมเล็ตล้างแค้นคลอดิอุสผู้ลอบสังหารตนเพื่อแย่งชิงราชบัลลังก์และพระราชินีเกอร์ทรูด แฮมเล็ตแกล้งทำเป็นบ้าและผลักไสโอฟีเลียหญิงสาวที่ตนหลงรักให้ไปอยู่สำนักนางชี จากนั้นทรงวางแผนให้คณะละครเร่มาแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับการลอบปลงพระชนม์เพื่อจับพิรุณคลอดิอุส หลังจากที่คลอดิอุสได้ฆาตกรรมก็สั่งให้เนรเทศแฮมเล็ตไปประเทศอังกฤษ ในระหว่างที่แฮมเล็ตกำลังสนทนากับพระราชินีเกอร์ทรูด โพลนีอุสพ่อของโอฟีเลียได้แอบฟังอยู่ แฮมเล็ตเข้าใจผิดคิดว่าเป็นคลอดิอุสจึงฆ่าเสีย เนื่องจากผิดหวังจากความรักและเสียใจที่บิดาเสียชีวิต โอฟีเลียจึงกลายเป็นบ้าและจมน้ำตายในที่สุด (The Viking Press, 1965, pp. 4-10)

ตามทฤษฎีสตรีนิยมของฝรั่งเศส โอฟีเลียยืนยันถึงความเป็นไปไม่ได้ที่จะแสดงความเป็นผู้หญิงในวาทกรรมที่ผู้ชายเป็นใหญ่ นอกเสียจากเธอจะเป็นบ้า พุดจาสลับสน ไม่อยู่กับร่องกับรอย หรือเจียบเฉย ในการวิจารณ์ตามหลักทฤษฎีของฝรั่งเศส การแสดงความเป็นผู้หญิง หรือ “ผู้หญิง” จะถูกกันออกไปในภาษาที่ผู้ชายเป็นใหญ่ ผู้หญิงยังคงอยู่ในด้านลบ ไร้ตัวตน และบกพร่อง เมื่อเปรียบเทียบกับแฮมเล็ต โอฟีเลียจึงเป็นมนุษย์ที่ขาดตกบกพร่องอย่างไม่ต้องสงสัย (Coyle, 1993, p.115)

เป็นที่น่าสังเกตว่าภาพเขียนทั้งสามภาพต่างมีจุดร่วมเดียวกันคือสะท้อนภาพของความเป็นผู้หญิง (Feminine) ซึ่งเกี่ยวข้องกับลักษณะของปอมต์วละครเอก นอกจากนี้ยังแสดงถึงความบริสุทธิ์ และชี้ให้เห็นว่าผู้หญิงตกอยู่ในสถานะที่ด้อยกว่าผู้ชายเสมอ